

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԼԵՏ Մ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ՊԱՏՄԱՔԱՆ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՂԱԶԱԽԵՑՅԱՆԻ
ԳԻՏԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ 3

ՎԱՀԱՆ Հ. ՄԵԼԻՔՅԱՆ

ԷՐԶՐՈՒՄԻ (ԿԱՐԻՆԻ) 1918 Թ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ԱՆԿՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ 12

ԿԱՐԵՆ Պ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ
ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԹՎԱՔԱՆԱԿԻ ՀԱՐՑԸ
ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ 28

ԳԱՅԱՆԵ Գ. ՄԱՆՄՈՒՐՅԱՆ

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ Վ.
ՀԱՍԿԵԼԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ, ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈՒ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 1919 Թ. 49

ՀԱՄՈ Կ. ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ (1920-1921 ԹԹ.) 76

ԳՈՒՐԳԵՆ Վ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ
(1920-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ) 88

ՍՈՒՐԵՆ Ռ. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
1920-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ 109

ԳԱԳԻԿ Ա. ԺԱՄՀԱՐՅԱՆ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ (1920-ԱԿԱՆ ԹԹ.
ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍ) 120

ԿԱՐՈ Ա. ԺԱՄԽԱՐՅԱՆ

«ՀՈԳԵՎՈՐ ԵՂԱՅՐԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՄԻՐԻԱՅԻ
ԵՎ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ
1920-1930-ԱԿԱՆ ԹԹ. 128

ՎՈԼՈԴՅԱ Ա. ԳԱՄՊԱՐՅԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՒՄ ՀԱՅ
ՊԱՐՏԻՋԱՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԼՈՒՍԱՐԱՆՈՒՄԸ
ՊՐՈՖԵՍՈՐ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՂԱԶԱՆԵՑՅԱՆԻ
ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 146

ԱՐՏՅՈՒՄ Մ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀԽՍՀ ՆԳՆ-Ի ՊԱՅՔԱՐԸ ՄԱՆԿԱԿԱՆ
ԱՆԱՊԱՍՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԹԱՓԱՌԱՇՐՋԻԿՈՒԹՅԱՆ
ԴԵՄ ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ 159

ԱՐՄԵՆԱԿ Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ԱՅԼԱԽՈՀՈՒԹՅԱՆ ԴԻՍԵՎՈՐՄԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 171

ՈՌՈՒԲԵՆ Լ. ԱԶԻԶՔԵԿՅԱՆ

ՀՀ ԵՎ ՌԴ ՄԻՋԵՎ ԱՌԵՎՏՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԿԶԲՆԱՎՈՐՈՒՄՆ ՈՒ
ՋԱՐԳԱՑՈՒՄԸ 1991-2008 ԹԹ. 184

ԼԻԼԻԹ Ս. ԶԱՔԱՐՅԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ
ՄՇԱԿՈՒՄՆ ՈՒ ՆԵՐԴՆՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 207

ՔՆԱՐԻԿ Ռ. ԱՎԱԳՅԱՆ

ՍԵՐՆԴԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ՍՓՅՈՒՌՔՈՒՄ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԻ
ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ 226

CONTENTS

HAMLET M. HARUTYUNYAN

SCIENTIFIC AND ORGANIZATIONAL ACTIVITY OF
PROMINENT HISTORIAN VLADIMIR GHAZAKHETZIAN 3

VAHAN H. MELIKYAN

THE DEFENSE AND CAUSES OF THE FALL OF ERZRUM
(KARIN) IN 1918 12

KAREN P. HAYRAPETYAN

THE ISSUE OF THE NUMBER OF REFUGEES IN
HISTORIOGRAPHY OF THE FIRST REPUBLIC OF ARMENIA ... 28

GAYANE G. MAKHMOURIAN

ADMINISTRATIVE, HUMANITARIAN AND POLITICAL
ACTIVITIES OF THE ALLIED HIGH COMMISSIONER W.
HASKELL IN ARMENIA IN 1919 49

HAMO K. SUKIASYAN

THE ESTABLISHMENT OF MONOPOLY IN THE SPHERE OF
PUBLISHING IN SOVIET ARMENIA (1920-1921) 76

GURGEN V. VARDANYAN

THE FORMATION OF EDUCATIONAL SYSTEM
IN ARMENIAN SSR (1920'S) 88

SUREN R. AVETISYAN

THE ACTIVITY OF ARMENIAN RED CROSS SOCIETY IN
SOCIAL SPHERE IN 1920'S 109

GAGIK A. ZHAMHARYAN

THE MAIN ISSUE OF ARMENIAN REFUGEES IN SOVIET
ARMENIA (FIRST HALF OF 1920'S) 120

<i>KARO A. JAMKHARYAN</i>	
THE "SPIRITUAL BROTHERHOOD" MOVEMENT IN THE ARMENIAN COMMUNITIES OF SYRIA AND LEBANON IN 1920-1930'S	128
<i>VOLODYA A. GASPARYAN</i>	
THE REFLECTION OF ARMENIAN PARTISANS' ACTIVITIES DURING THE GREAT PATRIOTIC WAR IN THE WORKS OF VLADIMIR GHAZAKHETZIAN	146
<i>ARTYOM M. VARDANYAN</i>	
HOMELESSNESS AND VAGRANCY OF THE ARMSSR MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS DURING THE FIRST POST-WAR YEARS	159
<i>ARMENAK S. MANUKYAN</i>	
THE STAGES OF DISSIDENCE MANIFESTATION IN SOVIET ARMENIA AND THE DIFFICULTIES OF THEIR STUDY	171
<i>RUBEN L. AZIZBEKYAN</i>	
THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE TRADE- ECONOMIC RELATIONS BETWEEN THE REPUBLIC OF ARMENIA AND RUSSIAN FEDERATION IN 1991-2008	184
<i>LILIT S. ZAKARYAN</i>	
THE ELABORATION AND IMPLEMENTATION OF LOCAL SELF- GOVERNMENT SYSTEM IN ARMENIA	207
<i>KNARIK R. AVAKIAN</i>	
THE PERSPECTIVES OF GENERATION CHANGES IN THE DIASPORA IN THE CONTEXT OF STRATEGIC INTERESTS OF ARMENIA	226

СОДЕРЖАНИЕ

ГАМЛЕТ М. АРУТЮНЯН

НАУЧНО-ОРГАНИЗАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИЗВЕСТНОГО
ИСТОРИКА ВЛАДИМИРА КАЗАХЕЦЯНА 3

ВАГАН Г. МЕЛИКЯН

ОБОРОНА И ПРИЧИНЫ ПАДЕНИЯ ЭРЗРУМА
(КАРИН) В 1918 ГОДУ 12

КАРЕН П. АЙРАПЕТЯН

ВОПРОС ЧИСЛЕННОСТИ БЕЖЕНЦЕВ В ПЕРВОЙ РЕСПУБЛИКЕ
АРМЕНИЯ В ИСТОРИОГРАФИИ 28

ГЛАНЭ Г. МАХМУРЯН

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ, ГУМАНИТАРНАЯ И ПОЛИТИЧЕСКАЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВЕРХОВНОГО КОМИССАРА СОЮЗНИКОВ В.
ГАСКЕЛЯ В АРМЕНИИ В 1919 Г. 49

АМО К. СУКИАСЯН

УСТАНОВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ МОНОПОЛИИ В
ИЗДАТЕЛЬСКОЙ СФЕРЕ В СОВЕТСКОЙ АРМЕНИИ
(1920-1921 ГГ.) 76

ГУРГЕН В. ВАРДАНИЯН

ФОРМИРОВАНИЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ В
СОВЕТСКОЙ АРМЕНИИ (1920-ЫЕ ГОДЫ) 88

СУРЕН Р. АВЕТИСЯН

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИИ АРМЯНСКОГО КРАСНОГО
КРЕСТА В СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЕ В 1920-ЫЕ ГОДЫ 109

ГАГИК А. ЖАМГАРЯН

ПРОБЛЕМА АРМЯНСКИХ БЕЖЕНЦЕВ В СОВЕТСКОЙ
АРМЕНИИ (ПЕРВАЯ ПОЛОВИНА 1920-ЫХ ГОДОВ) 120

КАРО А. ЖАМХАРЯН

ДВИЖЕНИЕ "ДУХОВНОЕ БРАТСТВО" В АРМЯНСКИХ
ОБЩИНАХ СИРИИ И ЛИВАНА В 1920-1930 ГГ. 128

ВОЛОДЯ А. ГАСПАРЯН

ОТОБРАЖЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПАРТИЗАН-АРМЯН В
ГОДЫ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ В РАБОТАХ
ПРОФЕССОРА ВЛАДИМИРА КАЗАХЕЦЯНА 146

АРТЕМ М. ВАРДАНИЯН

БОРЬБА МВД АРМЯНСКОЙ ССР ПРОТИВ ДЕТСКОГО
БЕЗДОМНИЧЕСТВА И БРОДЯЖНИЧЕСТВА В ПЕРВЫЕ
ПОСЛЕВОЕННЫЕ ГОДЫ

АРМЕНАК С. МАПУКЯН

ЭТАПИ ПРОЯВЛЕНИЯ ИНОКОМЫСЛИ В СОВЕТСКОЙ
АРМЕНИИ И ТРУДНОСТИ ИЗУЧЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ 171

РУБЕН Л. АЗИЗБЕКЯН

СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗВИТИЕ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ
ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ РА И РФ В 1991-2008 ГГ. 184

ЛИЛИТ С. ЗАКАРЯН

РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЕ СИСТЕМЫ МЕСТНОГО
САМОУПРАВЛЕНИЯ В АРМЕНИИ 207

КНАРИК Р. АВАКЯН

ПЕРСПЕКТИВЫ СМЕНЫ ПОКОЛЕНИЙ В ДИАСПОРЕ В
КОНТЕКСТЕ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ АРМЕНИИ 226